

ИЗТЕГЛЕН КАЗУС 06.04.24

КАЗУС № 2

Подсъдимият Николов е неосъждан. С пострадалия Симеонов живеят в село Владимирово, обл. Монтана със съпругите си.

В началото на 2020 г. отношенията между семействата им се влошили. Сутринта на 10.03.2020 г. свидетелката Николова /съпруга на подсъдимия/ пазарувала в търговски обект в селото, когато пострадалият Симеонов, вземайки от фризера замразена щафета с кучешки салам, го поднесъл към лицето ѝ и казал да го яде. Свидетелката му отвърнала да си носи салама вкъщи и при възникналата разправия Симеонов се заканил, че ще ѝ разбие устата. Заканвал се и на продавачката в магазина, която се опитала да успокои нещата. По този повод съпругата на подсъдимия подала жалба в полицията и след извършена проверка, Районната прокуратура отказала да образува досъдебно производство, преценявайки, че няма достатъчно данни за извършено престъпление по чл. 144, ал. 3 във вр. с ал. 1 от НК. Симеонов бил предупреден по реда на чл. 65, ал. 2 от ЗМВР да не отправя заплахи към Николова и семейството ѝ.

Два дни по-късно, на 12.03.2020 г., разбирайки за инцидента, подсъдимият минал случайно край автобусна спирка в селото и забелязал пострадалия Симеонов. Спрял колата и се отправил към него. Потърсил му сметка за отношението към жена му, ударил го с ръце по главата и тялото и го съборил на земята, след което го и изритал. Отишъл до колата си, взел от нея метална тръба и се върнал към Симеонов, който междувременно се изправил и се отдалечавал. Уведомена за побоя над мъжа ѝ, свидетелката Велчева дошла на мястото и застанала пред подсъдимия, като успяла да предотврати по-нататъшна разправия. За случилото се, Симеонов подал жалба в полицията и била образувана преписка в Районната прокуратура. Последвал протокол за полицейско предупреждение срещу подсъдимия по ЗМВР, а след като се установило, че на Симеонов е причинена лека телесна повреда, било отказано образуването на досъдебно производство. Наказателно дело от частен характер за този побой не било водено от страна на Симеонов.

След този случай Симеонов си закупил газов пистолет марка „Зораки“. Снабдил го с подходящи патрони и се похвалил пред близки и роднини с покупката си. Носел понякога пистолета със себе си, като обяснявал, че е за самозащита.

На 24.02.2021 г. към 16:30 ч. пострадалият Симеонов седял на маса в заведение /магазин/ в центъра на селото и пиел бира. До терасата на заведението бил подпрял велосипеда си. Пред магазина били свидетелите Д. Каменов и В. Асенов, а наблизо – свидетелят Ралин Каменов и свидетелят Асен Асенов. Последният живеел на семейни начала с дъщеря на подсъдимия и чакал училищния автобус да спре на площада, за да прибере детето си. По това време подсъдимият Николов минал през

центъра на селото с автомобила си „Фолксваген Пасат“, забелязал Симеонов пред магазина и спрял на главната улица. Слязъл от колата, отпразил се към търговския обект и се изправил пред Симеонов. Заговорили се. Симеонов го запитал „нали ме би, какво искаш от мен“. Подсъдимият му отвърнал, че разбрал Симеонов да се е снабдил с пистолет и разправял из селото, че ще го застреля. „Какво чакаш“ била репликата му. Симеонов отвърнал, че сега ще го застреля, станал от стола, извадил газовия си пистолет от носената чантичка и през масата стрелял три пъти срещу подсъдимия. Един от изстрелите засегнал областта на дясното око на подсъдимия. Последният се нахвърлил върху Симеонов, двамата се сбили, обърнали масата и столовете и паднали на земята, като по-едрият подсъдим се озовал отгоре, а пострадалият – отдолу.

Свидетелят Д. Каменов се развикал по двамата и тръгнал към тях да ги разтървава. Чул го брат му, намиращ се в близост – свидетелят Р. Каменов, който се притекъл на помощ и със свидетелите Асен Асенов и В. Асенов успели да разделят биещите се. Симеонов все още държал в ръка пистолета си, но свидетелят Д. Каменов успял да го вземе. Свидетелят Р. Каменов извадил останалите в пълнителя на пистолета патрони и го върнал на Симеонов, казвайки му да се прибира. Симеонов го послушал и тръгнал към велосипеда си.

След изстрела срещу него, лицето на подсъдимия било опушено, течало му кръв. Тръгнал към паркираната си кола. Присъстващите решили, че разправията е приключила, след като всеки „хванал“ в различна посока. Подсъдимият обаче взел от колата си голям нож, върнал се към магазина и тръгнал след Симеонов, който вървял по другата улица към велосипеда си. Свидетелят Димитър Каменов забелязал ножа в ръцете на подсъдимия и двамата с брат си – Ралин Каменов, се опитали да го спрат. Убеждавали го, че ще се намери по-добър начин да решат проблемите си, опитвали се да вземат ножа от ръката му, но подсъдимият замахвал към тях, заплашвайки, че ще ги нарани. Като видели, че не могат да го спрат, двамата братя се отдръпнали, но се развикали по Симеонов да бяга. Симеонов тръгнал да бяга, но подсъдимият го застигнал и му нанесъл удар с ножа в гръб. Пострадалият извикал от болка, но подсъдимият продължил да му нанася нови удари с ножа в областта на гръдния кош – по предната, лявата странична и задната му част, в близост до сърцето и белия дроб. Пострадалият вече бил паднал на земята, но подсъдимият продължавал да го „мушка“. След като му нанесъл достатъчно удари, подсъдимият си прибрал ножа, качил се в колата и се отпразил към дома си, където впоследствие бил установен, а от автомобила му бил иззет ножа, с който наранил Симеонов. Пострадалият останал да си лежи на пътя, молел свидетелите да му помогнат да се изправи, впоследствие се опънал безжизнен и починал. Свидетелите Р. Каменов и И. Иванова уведомили на

тел. 112 за случилото се, на място пристигнала оперативна група и започнало досъдебно производство.

Бил направен оглед на местопроизшествието с фотоалбум.

Иззетият от автомобила на подсъдимия нож е подложен на оглед, при което е установено, че същият представлява: ловен нож в черна кания с дължина 30 см., с дължина на острието 18 см. и ширина на острието в най-широката му част от 3,5 см. ДНК-експертизата, приета при условията на чл. 282, ал. 3 от НПК установява, че по острието и дръжката на този нож има човешка кръв, която принадлежи на пострадалия Симеонов.

Съдебно-медицинската експертиза установява, че при произведените срещу подсъдимия изстрели с газовия пистолет, последният е получил следните наранявания: повърхностно обгаряне от първа степен на кожата в областта на лицето – по гърба на носа и клепачите на дясно око; повърхностна разкъсно-контузна раничка по горен клепач на дясно око; контузия на дясна очна ябълка с оток и зачервяване на роговицата. Механизмът на получаването на горните увреждания добре отговаря да са получени в резултат от един изстрел с газово оръжие от близко разстояние /20-40 см/ - вследствие на термично и механично въздействие на нагорещени газове и барутни частици. По своята медико-биологична характеристика, уврежданията при подсъдимия са от естество, че са му причинили временно разстройство на здравето, неопасно за живота с оздравителен период от 20-25 дни.

Според приетата съдебно-медицинска експертиза, на пострадалия Симеонов са нанесени най-малко седем удара с нож в областта на гръдния кош, където се намират белия дроб и сърцето. Ударите са нанесени със значителна сила като три от тях са проникнали в гръдната кухина и са засегнали левия лоб на белия дроб. Не се установяват защитни наранявания по горните крайници, макар че ударите в различните части по предната, странична и задна повърхност на гръдния кош говорят за промяна в местоположението на телата на нападателя и нападнатия и за съществуваща възможност за защитна реакция от страна на пострадалия.

Обилната вътрешна и външна кръвозагуба са довели до смъртта на пострадалия не веднага, а в рамките на няколко минути, през които са търпени значителни болки от многократното въздействие с ножа.

Изпълнената по отношение на подсъдимия съдебно-психиатрична и психологична експертиза установява, че същият е с интелектуално развитие в рамките на граничен интелект, но не страда от психични заболявания. В състояние е да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си. Може да дава достоверни обяснения за факти и обстоятелства, които са от значение за делото. Описваните от подсъдимия моменти на „безсъзнание“, за които твърди да няма спомен, вещите лица определят като защитна позиция.

Мотивират този си извод с депозираните пред тях обяснения и анализа им при извършените при освидетелстването психиатрични и психологични изследвания. Заклучават, че по време на нападението с ножа, подсъдимият не се е намирал в състояние на патологичен или физиологичен афект, като мотивират подробно този си извод и анализират факторите, които следва да са налице, за да се приеме наличие на такъв афект. Констатират липсата на критичност у подсъдимия към поведението си.

Характеристиката на подсъдимия сочи, че няма регистрирани заявителски материали срещу него, рядко контактува с криминално проявени лица, но влизал в пререкания със селяните си и поради особения си характер, не се ползва с добро име сред тях. „Той е със сложен характер, всички му пречат, всички са му криви“ характеризира го неговия роднина и свидетел Р. Каменов в показанията си пред съдия в ДП.

ВЪПРОСИ:

1. Каква е правната квалификация на извършеното от подсъдимия Николов? Мотивирайте отговора си.
2. Кой съд следва да разгледа делото като първа инстанция и в какъв състав?
3. Задължителната ли е защитата на подсъдимия в конкретния случай?
4. Приложими ли са диференцираните процедури по глава 27, 28 и 29 от НПК.
5. Може ли да се приеме за съвместно разглеждане в хода на производството граждански иск? Кои лица могат да се конституират като граждански ищци?
6. Кои обстоятелства в конкретния случай следва да се считат за смекчаващи и кой за отегчаващи отговорността?

ОТГОВОРИ КАЗУС № 2

1. Каква е правната квалификация на извършеното от подсъдимия Николов. Мотивирайте отговора си.

Чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 вр. с чл. 115 от НК.

Безспорно от субективна и обективна страна подсъдимият Николов е осъществил престъпен резултат – умишлено умъртвяване на пострадалия Симеонов. Въпреки, че смъртта настъпва няколко минути след прекратяване действията на подсъдимия, не може да се говори за опит за убийство, предвид заключението от изготвената СМЕ, тъй като е налице причинно-следствена връзка между ударите с нож, нанесени от подсъдимия и настъпилия престъпен резултат – смъртта на Симеонов.

От субективна страна е налице пряк умисъл. Индиции за прекия умисъл са средството на престъплението – нож, интензитета на нападението – броят на нанесените удари и нанасянето им в областта на жизненоважни органи.

С оглед начина, по който е умъртвен – нанасяне на най-малко 7 прободни рани с нож в областта на жизненоважни органи, деянието следва да се квалифицира като такова, извършено с особена жестокост по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 НК. Признакът „с особена жестокост“ се проявява в обективиранията действия на дееца, а именно начинът на извършването им разкрива допълнителното субективно отношение към жертвата и деянието. Този квалифициращ белег е осъществен, когато по интензитет изпълнителската дейност явно надхвърля необходимото за причиняване на смъртта. Николов е проявил особена жестокост по време на осъществяване на изпълнителното деяние по умъртвяване на жертвата с нанасянето на най-малко 7 прободни рани с нож. Съгласно Постановление № 2 от 1957 г. на Пленума на ВС, налице е особена жестокост, „когато при извършване на убийството деецът е проявил изключителна ярост, ожесточение, отмъстителност или садизъм“.

Не е налице осъществяване едновременно и на квалифициращия признак „по особено мъчителен начин“, тъй като съгласно същото

Постановление, „под особено мъчителен начин за убийтия се разбира начин, който причинява изключителни страдания за жертвата, като лишаване от живот чрез рязане на части от тялото на жертвата, с отрова, която причинява особени страдания, с множество удари, чрез постепенно задушаване и др.“

Видно от изготвената СМЕ, смъртта на пострадалия е настъпила сравнително бързо – няколко минути след получаване на нараняванията. Пострадалият не е изживявал продължителни предсмъртни страдания.

Исключва се приложението на чл. 118 НК, предвид посоченото в настоящия казус заключение от изготвената комплексна психолого-психиатрична експертиза, а именно: вещите лица заключават, че по време на нападението с ножа, подсъдимият не се е намирал в състояние на патологичен или физиологичен афект, като мотивират подробно този си извод и анализират факторите, които следва да са налице, за да се приеме наличие на такъв афект.

2. Кой съд следва да разгледа делото като първа инстанция и в какъв състав?

Делото е родово подсъдно на Окръжен съд, тъй като престъплението е сред изброените в чл. 35, ал. 2 от НПК, подсъдни като първа инстанция на Окръжен съд. Правилата на местната подсъдност, съгласно чл. 36, ал. 1 от НПК изискват делото да бъде разгледано на първа инстанция от Окръжен съд Монтана. Съгласно чл. 28, ал. 1, т. 3 от НПК, делото следва да бъде разгледано в състав от двама съдии и трима съдебни заседатели, доколкото за него по закон се предвижда наказание лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

3. Задължителната ли е защитата на подсъдимия в конкретния случай?

Предвиденото наказание за извършеното престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 от НК - лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна, обуславя абсолютно задължителното участие на защитник, съгласно чл. 94, ал. 1, т. 3 от НПК.

4. Приложими ли са диференцираните процедури по глава 27, 28 и 29 от НПК?

Диференцираната процедура по глава 27 регламентира провеждането на съкратено съдебно следствие в първата инстанция.

В хипотезата на чл. 371, т. 2 НПК, провеждането на съкратено съдебно следствие е неприложимо. Престъплението по член 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 от НК, попада в ограничението по член 369а НПК. Налице е умишлено причиняване на смърт.

Допустимо е обаче, провеждането на съкратено съдебно следствие в условията на чл. 371, т. 1 НПК, като за предварителното изслушване първоинстанционният съд е длъжен да осигури призоваването на всички лица с право да участват в процеса в качеството на частни обвинители, граждански ищци и граждански ответници, като преди началото на предварителното изслушване се произнесе по основателността на съответните искания за конституиране. Съгласно чл. 372, ал. 3 НПК, съдът с определение одобрява изразеното съгласие.

Диференцираната процедура по глава 29 от НПК е недопустима, тъй като престъплението по член 116, ал. 1, т. 6, пр. 3 от НК, попада в ограниченото по член 381, ал. 2 НПК.

Диференцираната процедура по глава 28 е неприложима, предвид обстоятелството, че извършеното от Николов престъпление не попада в обхвата на член 78а, ал. 1 от НК.

5. Може ли да се приеме за съвместно разглеждане в хода на производството граждански иск? Кои лица могат да се конституират като граждански ищци?

При спазване на законовия срок за конституиране – до началото на разпоредителното заседание и по преценка на първоинстанционния съд, същият няма пречка да приема за съвместно разглеждане в хода на производството и граждански иск.

Съгласно ТР № 1 от 21.06.2018 г. по ТД № 1/2016 г., ОСНГТК на ВКС, в наказателния процес материално легитимирани да получат обезщетение са само лицата, изброени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.II.1969 г. на Пленума на Върховния съд, а именно: деца, съпруг и родители, и то след като се установи, че

действително са претърпели болки и страдания. Право на обезщетение има и отглежданото, но неосиновено дете, съответно на отглеждания го, както и на лицето, което е съжителствало на съпругески начала с починалия, както и от братята и сестрите на починалия и от неговите възходящи и низходящи от втора степен.

В конкретния казус по предоставените данни като граждански ищец може да се конституира съпругата на пострадалия.

6. Кои обстоятелства в конкретния случай следва да се считат за смекчаващи и кои за отегчаващи отговорността?

В конкретния случай за смекчаващи отговорността обстоятелства следва да се считат:

- Чистото съдебно минало;
- Провокативното поведение на пострадалия;
- Произведените изстрели от страна на пострадалия към подсъдимия.

Отегчаващи отговорността обстоятелства:

- Недобрите характеристични данни на подсъдимия.

Казусът е по материали по НОХД № 302/2021г. на ОС Монтана, чиято присъда е изменена с решение № 221/13.06.2023 г по ВНОХД № 1331/2022г. на Софийски апелативен съд, чието решение е потвърдено с решение № 34/15.01.2024 година по к.д № 781/2023г. на III наказателно отделение на Върховен касационен съд.